

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา เรื่อง ขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับขวัญการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน
- 1.2 เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดโรงเรียนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ที่มีต่อขวัญการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน
- 1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างขวัญการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย

2. สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดโรงเรียนของครูโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดหนองคาย ซึ่งส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จำนวน 86 คน (สำนักงานกลุ่ม โรงเรียน กลุ่มที่ 8.2549. 2-3)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือ แบ่งกลุ่มตามอำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา กำหนดเอาทุกอำเภอ แบ่งชั้นตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) สุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 74 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เกี่ยวกับขบวนการปฏิบัติงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจ(Check list) แบ่งเป็น 2 ข้อ คือ สถานภาพ ได้แก่ ครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม ได้แก่ บรรพชิตและฆราวาส และขนาดสถานศึกษา ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระดับขบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ท

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ มีลักษณะเป็นคำถามชนิดปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอความคิดเห็น เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับขบวนการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานของคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จัดทำหนังสืออนุญาตให้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยก่อนที่ผู้วิจัยจะได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลับคืนจำนวน 74 ชุด เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสถานภาพและขนาดสถานศึกษา และนำข้อมูลมาแจกแจง หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตามตารางประกอบคำบรรยาย แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) ทั้งโดยรวมและรายด้าน และหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษาที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย โดยการทดสอบค่า F - test (Two-way ANOVA) ทั้งโดยรวมและรายด้านนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จับประเด็นความ จัดกลุ่มความถี่แล้วสรุปด้วยการพรรณนาความ

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean ; \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ; S.D.) และค่า F - test (Two-way ANOVA)

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา สรุปได้ ดังนี้ คือ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 74 คน เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษาพบว่า มีภิกษุ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 47.29 จำแนกเป็น ภิกษุในสถานศึกษาขนาดเล็ก 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ภิกษุในสถานศึกษาขนาดกลาง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 29.73 ภิกษุในสถานศึกษาขนาดใหญ่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 และมีฆราวาส จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 52.71 จำแนกเป็น ฆราวาสในสถานศึกษาขนาดเล็ก 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 ฆราวาสในสถานศึกษาขนาดกลาง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 ฆราวาสในสถานศึกษาขนาดใหญ่ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 21.62

4.2 ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย สรุปได้ดังนี้ คือ

ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย มีระดับขวัญในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ คือ ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความพึงพอใจในลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านความมั่นคงในอาชีพ ตามลำดับ พิจารณาจำแนกตามสถานภาพพบว่า บรรพชิต มีความคิดเห็นต่อระดับขวัญการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคายสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และ 1 ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ คือ ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น อยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความพึงพอใจในลักษณะงาน ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านความมั่นคงในอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ขรวาวัส มีความคิดเห็นต่อระดับขบวนการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคายสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านความก้าวหน้าทางอาชีพ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความพึงพอใจในลักษณะงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ตามลำดับ และพิจารณาจำแนกตามขนาดสถาน ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อ ระดับขบวนการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตามลำดับ ครู โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อ ระดับขบวนการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และ 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ตามลำดับ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อ ระดับขบวนการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ด้านความก้าวหน้าทางอาชีพ ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความพึงพอใจในลักษณะงานและด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ตามลำดับ

4.3 ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ของขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย สรุปได้ดังนี้

4.3.1 โดยรวมพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษา ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคายต่อขวัญในการปฏิบัติงาน

กับฆราวาสในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ภิภุในสถานศึกษาขนาดใหญ่กับฆราวาสในสถานศึกษาขนาดเล็ก ฆราวาสในสถานศึกษาขนาดเล็กกับฆราวาสในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการเสริมสร้างขวัญ การปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษาในจังหวัดหนองคาย เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 5 ลำดับแรก ดังนี้ ควรมีการจัดทุนการศึกษาให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนการทำงานของครู ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำผลงานทางวิชาการ ควรจัดให้มีการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรยอมรับฟังความคิดเห็นจากครู

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาขวัญการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษาในจังหวัดหนองคาย พบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า ครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย มีระดับขวัญในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในลักษณะงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอวยชัย จันทร์เพ็ญ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาคความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตของแก่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านลักษณะการปฏิบัติงาน ด้านสภาพการปฏิบัติงาน แลด้านการปกครอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเสด็จ ทะยะราช (2549 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาคความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน 9 ด้านอยู่ในระดับมากและอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษา ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูลเพื่อให้บุคลากรทาง

การศึกษามีรายได้เพียงพอ เหมาะสมกับฐานะและวิชาชีพของตน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : คำนำ) กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา พ.ศ. 2546 ที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่รัฐกำหนดขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ นอกจากนี้ยังมีการปฏิรูปการบริหารจัดการภายใน โรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษามีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การศึกษาอย่างรอบด้านของพระภิกษุ และการพัฒนาเทคนิคการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมด้วย อีกทั้งครูผู้สอนก็มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย มีระดับขวัญในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

5.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพและขนาดสถานศึกษาของขวัญการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย สอดคล้องกับ ประณมพร เพ็ชรโปรี (2548 : 109) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณารายกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ คือผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่พบเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นพระภิกษุซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายส่วนครูที่เป็นฆราวาสเป็นเพียงผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนขนาดของโรงเรียนก็เป็นตัวกำหนดงบประมาณในการบริหาร โดยคิดจากจำนวนของนักเรียนซึ่งทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กจึงทำให้ขวัญและกำลังใจของครูที่อยู่ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่าขวัญการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1.1 โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย ควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในสังกัด เช่น จัดอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้ครู ได้รับความรู้ทางวิชาการ เทคนิคการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การจัดทำผลงาน วิชาการและการเผยแพร่ผลงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาทุนการศึกษาให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

6.1.2 สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศในห้องเรียน ห้องพักครู สภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้สะอาด และเหมาะสมต่อการเรียนรู้

6.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดให้มีการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ และให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนางานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยคำนึงถึงสถานภาพและขนาดของโรงเรียนเป็นสำคัญ

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความมั่นคง ในอาชีพของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการเสริมสร้างขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย

6.2.3 ศึกษารูปแบบการจัดหาทุน จัดสรรทุน ในการศึกษาต่อที่เหมาะสม